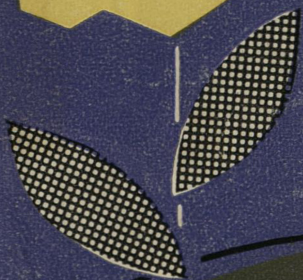

(11 КЭЛМ)
- 904

- 256 996 -

А К С Е Н
С У С Е Е В

ИНОГ МИНО,
БИЧАМАРТ!

К84(2-643)/6-5
с 904

2

ас

Аксен Сусеев

(Дендян Айс)

кр.
ИНЫГ МИНЬ,
БИЧӨ МАРТ!

Шүлгүд болн поэмс

Хальмг госиздат
Элст — 1965

256996

PK

Н А Р Г

Политическ лирик

Мана ракет	11
Манолис Глезост сулдхвр	13
Уильям Дюбуад мана менд	14
Куба, бидн чамта негмбидн	16
Би өрлө зүүд үзвв	18
Живрмүд улм батртва	20
Шуурһ үзэд санлһн	23
Семен Нимгиров	26
Теегин герл	34
Пальмиро Тольятти	37
Ленин мана нарн (дун)	39
Иньг минь, бичэ март (поэм)	41
Жанһрин байрла	53
Күчр цаг	68

Дурна туск шүлгүд

Алтайд	87
Парижин күүкн	88

Онъдинд нүдндм үзгднэч	92
Дуту дурн (дун)	94
Ээжин туск дун	96

Шөвгтэ шүлгүд

Эркнч Генднэ тускар	99
Уршгта Улан Манж	103
Зүн хаалһта индейкс	107
Худлч	110

Моңһл мини зүркнд

Улан Баатр (йөрэл)	119
Ханда (дун)	121
Дууна эзнд	123
Терзэрн хэлэжэхэд	125
Селенган туск дун	130
Хальмг ду соңсвв	132
Хужртин аршан (легенд)	133
Тайхир чолун (легенд)	136
Цаһан нур (легенд)	139

ЦАҢАН НУР

(легенд)

Ишгэ «Зочид буудал»...¹
Иньг — амргин йосар
Идх-уухан тэвлдэд,
Итклтэ — үгэн келлдэд,

Тарийат сомна улс
Тоож намаг гиичлүлв...
Хөөнэ махи — дотрар,
Хөөрмг, ээрг, тосар...

Жамсрн, Ханда, Чимид,
Жиңгисн дууһан дууллдв...
Хальмг бичэчин зүркнь
Ханлтар дүүрч цокв...

Инэх-наадх хоорндан
Ик — соньн легенд
Цаһан нуурин тускар
Цөөкн үг соңсвв...

¹ «Зочид буудал» — гостиница.

...Эмгн, өвгн хойр,
Эгл яду бүл...
Орх гер уга...
Ор — ханцхн үкртэ...

Ишгэ гер бэрхд
Ишкэ күртдг уга...
Өвгэн юмнд йовхла
Өнчрэд эмгнь үлддг.

Хангай уулин белд,
Худгур, үкрэн услхар,
Ора шидр эмгн,
Охтр үкрэн тууна...

Худгас генткн цаһан,
Хурц өвртэ бух,
Өсрэд һарад ирнэ...
Өвгнэ үкриг үнршлнэ...

...Хойр мал мөөрлдв,
Ханян олсн боллдв...
Бух, үкриг дахулад
Булц орад орһв...

Худгин усн арднь,
Хурлзад буслад одв...
Худгасн уснь деврэд,
Хотхр назрмуд дүүргв...

Зах — кемжэн уга
Заһсд тоглылдад наадв.
Нуурар дүүрц — нуһсд...
Нутгар дүүрц — усн...

Хуниин дун холас
Хонх болж сонсгдв...
Һалуна дун өөрхид
Гүңгр-гүңгр доңһдв...

...Зуг, усна ээмшг
Зовах аюлта кевтэ...
Худгиг эс бөглхлэ
Хугтан урсх зөвтэ...

Делкэ бүклдэн далад
Дарунь даргдх бээдлтэ...
— Зөргтэ баатр кергтэ»—
Зурхач зар һарһна...

Моңһлин Бүхэ Сартагтай
Маш чидлтэ баатр,
Урн мандл уулиг
Уурнь күрч угзрна...

Уулин ораһинь таслад
Үүрж авад һарна...
Худгин буслсн амиг
Хад чолуһар бөгһнэ...

«Терх Цаһан нур»,
Тигж нег төрсмн.
Бүхэ Сартагтай баатр
Бүкл делкэг харссмн...

Эрдм, белг, зөргтэ,
Эңкр Моңһл улст,
Эн легендиг шүлглж,
Эрвәннь зүркинэс белглий!

*Архангай, Тарийат сомон,
1964 ж, июнь.*